

Thomas More Kempen
Lerarenopleiding campus Vorselaar
Bachelor in het onderwijs: secundair
onderwijs
Lepelstraat 2, 2290 Vorselaar
Tel: +32 (0)14 50 81 60

Lesvoorbereiding

Student: Sarah Thijs	☒ Stage-oefenles
2 Baso Tel.: 0478/ 34 25 11	☐ Proefles
E-mail: sarah.thijs@student.thomasmore.be	☐ Observatie

Datum stage: 14 November 2017	Uur: Lesuur 1 (08:30 – 09:20)
School: Technisch Instituut Sint-Paulus	
Klassengroep: 3ET (elektrotechnieken)	Aantal lln.: 20
Lokaal: A16	Vak: Geschiedenis
Mentor: Mario Stabel	Docent: Henk byls

1. Lesonderwerp:

Storia LIVE 3: Raadsels rond Karel de Grote

2. Bronnen:

Goris, G. (2014). *Storia LIVE 3*. Wommelgem: Uitgeverij Van In.

Bekers, K., Decat, F., Dillen, K., Merckx, K., Moreau, W., Philips, J., . . . Goris, G. (2014). *Storia CLASSIC 3*. Wommelgem: Uitgeverij Van In.

Janssenswillen, P., Cools, K., Frère, G., & Byls, H. (2017). *De verdeelde wereld: middeleeuwen (500 - 1500)*. Vorselaar.

3. Beginsituatie:

Klas 3ET is een klas elektrotechnieken. De leerlingen zijn daarom meer technisch gericht. De leerlingen krijgen altijd geschiedenis in hetzelfde lokaal, namelijk lokaal A16. In het lokaal staat een computer die verbonden is met een beamer. Op de computer staat ook een versie van het bordboek (Storia LIVE 3). In het lokaal hangt een driedelig krijtbord. Vooraan aan de linker (als je kijkt naar het bord) hangt een Europese kaart. Er hangt ook een wereldkaart rechts achteraan. In het lokaal hangen ook koepelbegrippen, die doorheen de les kunnen gebruikt worden.

De leerlingen hebben in vorige lessen al geleerd over het Frankische Rijk. Ze kennen begrippen zoals 'de Karolingers'.

4. Vormingsdoelen:

Basisinzicht: respect voor feiten

De leerlingen verweven het inzicht dat afbeeldingen en voorstellingen van historische figuren niet altijd overeenkomen met de werkelijkheid.

5. Leerplan & concrete lesdoelen:

Leerplan:

VVKSO. (1999). *Leerplan secundair onderwijs. AV geschiedenis*. Brussel.

Thomas More Kempen
Lerarenopleiding campus Vorselaar
Bachelor in het onderwijs: secundair
onderwijs
Lepelstraat 2, 2290 Vorselaar
Tel: +32 (0)14 50 81 60

Cognitieve doelen:

- De leerlingen kunnen in hun eigen woorden uitleggen dat men niet alles weet over het uiterlijk van historische figuren. (inzicht)
- De leerlingen kunnen bronnen identificeren en kritisch beoordelen. (vaardigheden)
- De leerlingen kunnen bronnen met elkaar vergelijken. (vaardigheden)
- De leerlingen kunnen verschillende afbeeldingen met elkaar en met andere bronnen vergelijken. (vaardigheden)

Affectieve doelen:

- De leerlingen zijn bereid de waarden en normen uit het heden, het verleden en uit andere culturen vanuit een historische context te benaderen.
- De leerlingen hebben belangstelling voor het historisch individu en de historische gemeenschap.

Timing	Leerinhoud	Methode	Materiaal
ORIËNTATIEFASE			
08:30 – 8:42	<u>DOCUMENT: UIT DE VITA CAROLI VAN EINHARD (770 – 840)</u> zie bijlage 1 Document projecteren	Leerkracht: Goedemorgen allemaal, mijn naam is mevrouw Thijs. Jullie mogen allemaal een naamkaartje maken. Om de les te starten gaan we eerst een tekening maken. Ik heb een blaadje papier bij voor jullie. <i>*de leerkracht deelt papieren uit*</i> Ik ga een tekst voorlezen en de bedoeling is dat jullie gaan tekenen wat jullie horen. Het document gaat over Karel de Grote. Wie was hij? Dat gaan we nu ontdekken. <i>*de leerkracht leest de tekst voor + de leerlingen tekenen*</i> Oké, laat maar eens zien! Jullie hebben allemaal een mooi beeld geschetst van Karel de Grote. Vandaag gaan we dieper ingaan op wie hij was en hoe hij eruitzag. Ik denk dat jullie allemaal el weleens van Karel de Grote gehoord hebben. Hij word 1000 jaar na zijn dood nog steeds afgebeeld. Wij hebben dat juist nog gedaan. We kennen Karel de Grote van de KdG-Hogeschool. <i>*de leerkracht laat logo zien van KdG-hogeschool*</i> Naast de hogeschool is er een Karel de Grote-gebouw gebouwd in Brussel. <i>*de leerkracht laat het gebouw zien*</i> Karel de Grote wordt nog altijd gezien als de vader van Europa. Het gebouw huisvest de diensten van de Europese Commissie. Hij was dus een heel belangrijke figuur in de geschiedenis. Daarom gaan wij vandaag dieper in op hoe hij eruit zag.	Papier Document Beamer
UITVOERINGSFASE			
08:42 – 08:52		Leerkracht: Jullie hebben al kennisgemaakt met het Frankische Rijk. Karel de Grote was een van de Frankische heersers die tot de verbeelding spreekt. Wie weet waarom hij zo bekend is? Leerling: <i>Geen reactie.</i> Leerkracht: Karel de Grote was geen koning, maar hij was een keizer. Hij werd als eerste Germaan tot keizer gekroond. Er is een verschil tussen koning zijn en keizer zijn. Een koning is een STAATSHOOFD, hij regelt dus alles wat met de staat te maken heeft. Een keizer is niet alleen een staatshoofd, maar hij wordt ook gezien als de beschermer van de kerk.	

08:58 – 09:15	- Welke afbeelding is het oudst en staat het dichtst bij de tijd van Karel de Grote? → f. - Welke afbeeldingen gaan over een kroning? → b, c en e - Bekijk de haargroei op de afbeeldingen a tot en met e. Welke overeenkomsten stel je vast? → Karel wordt afgebeeld met lang haar en een baard. - Welk verschil stel je vast met afbeelding f? → De figuur op het beeldje heeft geen baard en kort haar. - Onderstreep in document B het fragment over het haar. Wat wordt er niet vermeld? → Niets over de lengte en niets over de baard. - Onderstreep in document B het fragment over de neus. Vergelijk met alle afbeeldingen en omcirkel het juiste antwoord. Alle afbeeldingen komen <u>overeen</u> / niet overeen met de tekst. - Vergelijk document B met afbeelding f. Welke beschrijvingen in de tekst komen overeen met het beeldje? → Ronde schedel, iets te korte hals, grote neus, grote ogen. - Lees de tekst bij het beeldje. Waarom zou je eraan kunnen twifelen dat het om Karel de Grote gaat? → De figuur op het beeldje heeft een rijksappel vast, een gewoonte die inde tijd van Karel de Grote nog niet bestond. De kleinzoon van Karel heeft ook een gedrongen gestalte. <i>Rijksappel = een (gouden) bol met daarboven op een kruis(je). De rijksappel stelt de wereld voor.</i>	Leerkracht: Welke afbeelding is het oudst en staat het dichtst bij de tijd van Karel de Grote? Wie stemt voor a? Voor b? Voor c? Voor d? Voor e? Voor f? <i>*de leerlingen steken hun hand in de lucht*</i> Welke afbeeldingen gaan over een kroning? Hoe zie je dat? Leerling: Afbeelding b. Je ziet de paus Karel de Grote kronen. Leerkracht: Inderdaad. Welke afbeeldingen nog? Leerling: Afbeelding c en e. Je ziet weer de paus Karel de Grote kronen. Leerkracht: Voor de volgende vraag gaan we eens kijken naar zijn haargroei. Welke overeenkomsten stel je vast? Leerling: Karel wordt afgebeeld met lang haar en een baard. Leerkracht: Goed gezien. Hoe verschillen de afbeeldingen met het beeldje? Leerling: De figuur op het beeldje heeft geen baard en kort haar. Leerkracht: Jullie mogen nu even document b in stilte lezen. <i>*de leerlingen lezen document b*</i> Wordt er in het fragment iets gezegd over het haar? Leerling: Ja, maar niet over hoe lang en ook iets over een baard. Leerkracht: Even een rare vraag. Komen de neuzen op de afbeeldingen overeen met de neus in het document? Leerling: Ja, de afbeeldingen komen overeen. Leerkracht: Inderdaad. Ze zouden moeten overeenkomen, maar ik zie het niet zo goed. Welke beschrijvingen in de tekst komen overeen met het beeldje? Leerling: Ronde schedel, iets te korte hals, grote neus, grote ogen. Leerkracht: Waarom zou je eraan kunnen twifelen dat het beeldje Karel de Grote is? Leerling: De figuur op het beeldje heeft een rijksappel vast, een gewoonte die inde tijd van Karel de Grote nog niet bestond. De kleinzoon van Karel heeft ook een gedrongen gestalte. Leerkracht: We kunnen besluiten dat afbeeldingen van historische figuren niet altijd overeenkomen met de werkelijkheid.	Leerboek p.45
---------------	--	---	---------------

AFRONDINGSFASE

09:15 – 09:20	https://www.youtube.com/watch?v=evALZ2TE7Bg 3:59 → de handtekening van Karel de Grote	<u>Leerkracht</u> : Om af te sluiten hebben ik een filmpje voor jullie.	Filmpje Computer + beamer
---------------	---	---	------------------------------

6. Bordplan:

	bordboek	
--	----------	--

BIJLAGE 1

DOCUMENT: Uit de Vita Caroli van Einhard (770-840)

Einhard was een geleerde aan het hof van Karel de Grote. Deze vita werd geschreven in opdracht van Karels zoon Lodewijk de Vrome. Voor de vormgeving baseerde Einhard zich op Suetonius, de biograaf van enkele Romeinse keizers; voor de inhoud kon hij beschikken over de rijksannalen zoals die jaar na jaar bijgehouden werd. De biografie wordt gezien als een redelijk betrouwbare weergave van het leven van Karel de Grote, gezien het feit dat Einhard de keizer lange tijd persoonlijk gekend had. Maar het werk was tevens bedoeld als een lofprijzing op de grote keizer.

“Zijn gestalte was rijzig en krachtig, maar niet abnormaal groot. Zijn schedel was rond, zijn ogen waren zeer groot en levendig, zijn neus was iets groter dan normaal, zijn grijze haar schoon, zijn gelaat vriendelijk en opgewekt... Hoewel zijn hals vlezig en iets te kort was en ook zijn buik wat sterk naar voren welfde, viel dat door de goede bouw van de rest van zijn lichaam niet op. Hij had een heldere stem die echter niet zo goed bij zijn gestalte paste... Naar de gewoonte van zijn volk oefende hij zich voortdurend in paardrijden en jagen... In het gebruik van spijs en drank was hij matig. Hij verafschuwde dronkenschap. Toch at hij graag goed en klaagde hij meermaals dat vasten slecht voor zijn gestel was... Zijn taal was buitengewoon woordrijk en hij wist zijn gedachten voortreffelijk te verwoorden... Hij was echter niet tevreden met de kennis van alleen zijn moedertaal (Frankisch). Hij trachtte ook vreemde talen aan te leren. Hij sprak vloeiend Latijn en verstond Grieks. Karel leerde welsprekendheid, filosofie, sterren- en rekenkunde. Hij probeerde ook te schrijven. Onder zijn hoofdkussen had hij altijd een schrijfplankje en een paar vellen perkament liggen. Zo trachtte hij in vrije uren zijn vingers aan het vormen van letters te wennen. Daar hij echter er te laat mee begon, werd deze studie met slechts weinig succes bekroond... In de maand januari (van het jaar 814) werd hij door hevige koorts overvallen en op het ziekbed geworpen. Hij vastte om de ziekte te verdrijven. Ook toen hij pleuritis kreeg, bleef hij voedsel weigeren. Zich alleen voedend met af en toe met wat drank stierf hij, 72 jaar oud. Het was 28 januari, 9 uur 's morgens.”

